

Geschiedenis voor de toekomst

Het verleden kan ons leren hoe zaken zijn verlopen. Vaak zien we dingen verdwijnen en later weer terugkomen alsof het iets nieuws is. De oorzaak is vaak het ontbreken van kennis over het verleden, maar soms ook dat nieuwe ontwikkelingen een verbeterde toepassing mogelijk maken.

De leden van de Historische Commissie hebben zich bezig gehouden met het verzamelen van oude apparatuur, foto's e.d. op het gebied van afval- en rioolwaterzuivering en hebben daarmee een stuk geschiedenis bewaard. Het vastleggen van gegevens uit archieven e.d. over de periode 1900-1954, de periode van beerput tot oxidatiesloot, heeft veel zaken verduidelijkt. Het bestuur (destijds nog NVA) heeft voor dit alles mogelijkheden gegeven.

Naar mijn mening wordt het nu tijd om de periode tot 2000 vast te leggen en liefst door mensen die het (grotendeels) nog bewust hebben meegemaakt. De betrekkelijkheid der dingen zal groot blijken te zijn. Zo zullen ook uw goede, hedendaagse gedachten in de toekomst wellicht als merkwaardig en/of simpel worden beoordeeld.

In willekeurige volgorde noem ik een aantal memorabele feiten:

- Vloevelden heten nu (als nazuivering) helofytenfilters en vragen zo veel oppervlak dat er geen stad aan kan voldoen.
- Septic tank met vloeveldje is nu een IBA.
- Gescheiden rioolstelsels werden 100 jaar geleden al toegepast voor elke zuivering die werd gebouwd.
- Biogas werd al in 1914 gebruikt en daarna vele malen "herontdekt". In 1951 schreef Hopmans in feite al over de energiefabriek.
- Stankbestrijding door afdekking van invoerwerken bevestigde de publicaties uit 1900 over betonaantasting door H₂S.
- Co-vergisting is een zakelijke vergisting die in feite niet thuishoort in de rekensom over rioolwater als energiebron.
- Oxidatiesloten groeiden tot grote omvang en verdrongen gisting naar de achtergrond dankzij de constant lage prijs voor elektra (plm 3ct/kWh) en de sterk stijgende bouwkosten. De energiecrisis van 1973 keerde die ontwikkeling.
- AB-Verfahren was een "must" tot de eis voor denitrificatie kwam.
- Bellenbeluchting werd overbluft door puntbeluchters, maar herkrijgt nu zijn oude erkenning.
- Algen staan in de belangstelling voor onderzoek in de zomer en het schrijven van rapporten in de winter.
- Mengers in gistingstanks waren verguisd, maar komen nu weer terug.
- Centrifuge en zeefband(pers) kwamen, verdwenen en kwamen (soms) weer terug.
- Uitvindingen worden niet gedaan, maar ontdekkingen des te meer. Denk maar aan nitrificatie, denitrificatie en de tussenstappen. Die bacteriën zijn niet uitgevonden, maar zijn ontdekt en hun werkwijzen worden slim toegepast.
- De selector is bedacht dankzij de slibretourstroom op de vuilwaterkelder in Bunnik.
- De Korthalsregeling heeft in de jaren zestig de bouw van installaties gestimuleerd.
- Oxidatiebedden kregen toen de voorkeur t.o.v. actiefslibinstallaties door het subsidiebeleid van het RIZA.
- Defosfatering was destijds nog zinloos vanwege de uitstoot door de landbouw.
- Slibafzet in de landbouw bracht toen nog f 1,50/m³ op, maar vergde bijbetaling toen de droogbedden vol raakten.
- Het Rijn Actie Plan dwong tot verdere verbeteringen en afspraken.

- De vervuilingseenheid voor zuurstofbindende stoffen ging van 54 via 180 en 136 naar 150 g/d.
- Thermodesintegratie van slib is een nieuwe kreet voor het oude Zimproproces. Nu niet voor ontwatering, maar voor betere vergisting. Wat stopt in Breda, start nu in Venlo.
- Grijs water werd rond 2000 een fiasco vanwege redenen waarom men het 25 jaar eerder had afgewezen.
- Centralisatie wordt dat echt ingeruild voor vergaande decentralisatie?
- Digitalisering en meetapparatuur brachten vergaande besturingsmogelijkheden.
- Welvaart in West Europa maakte dit alles mogelijk.

Geschiedenis zou zich niet moeten herhalen, maar dienen als fundament voor vooruitgang. Begrijpen waarom dingen goed of fout gingen. Kan het slimmer, kan het beter, kan het worden aangepast met nieuwe technieken en inzichten? Daarom is geschiedenis voor elk vakgebied van grote betekenis; ook voor de zuivering van afval- en rioolwater.

Ik hoop dat de handschoen wordt opgepakt en mensen zich melden om het wel en wee van de periode 1954-2000 te beschrijven (met begrip van en een terugblik naar eerder) zodat later de ontwikkelingen en hun achtergronden kunnen worden nagegaan en begrepen. Naar mijn mening ligt hier een uitdagende taak voor betrokken KNW leden en een stimulerende taak voor het bestuur.

Kees van Lohuizen